

Mitä voimme oppia kv- demokratiaindikaattoreista?

Demokratia-teemaryhmä 2.2.2023

Hannu-Pekka Ikäheimo, YTT

Projektijohtaja, Uudet vaikuttamisen tavat, Sitra

Suomi pärjää hyvin

Economistin demokratiaindeksi

Table 2.
Democracy Index 2021

	Overall score	Rank	I Electoral process and pluralism	II Functioning of government	III Political participation	IV Political culture	V Civil liberties
	Full democracy						
Norway	9.75	1	10.00	9.64	10.00	10.00	9.12
New Zealand	9.37	2	10.00	8.93	9.44	8.75	9.71
Finland	9.27	3	10.00	9.29	8.89	8.75	9.41
Sweden	9.26	4	9.58	9.29	8.33	10.00	9.12
Iceland	9.18	5	10.00	8.21	8.89	9.38	9.41
Denmark	9.09	6	10.00	8.93	8.33	9.38	8.82
Ireland	9.00	7	10.00	7.86	8.33	9.38	9.41
Taiwan	8.99	8	10.00	9.64	7.78	8.13	9.41
Australia	8.90	9=	10.00	8.57	7.78	8.75	9.41
Switzerland	8.90	9=	9.58	8.93	7.78	9.38	8.82
Netherlands	8.88	11	9.58	8.93	8.33	8.75	8.82
Canada	8.87	12	10.00	8.21	8.89	8.13	9.12
Uruguay	8.85	13	10.00	8.57	7.22	8.75	9.71
Luxembourg	8.68	14	10.00	8.57	6.67	8.75	9.41
Germany	8.67	15	9.58	8.21	8.33	8.13	9.12

Linkki: [Democracy Index 2021 - Economist Intelligence Unit \(eiu.com\)](https://www.eiu.com/en/research/2021-democracy-index/)

V-Dem-instituutin demokrationdeksi

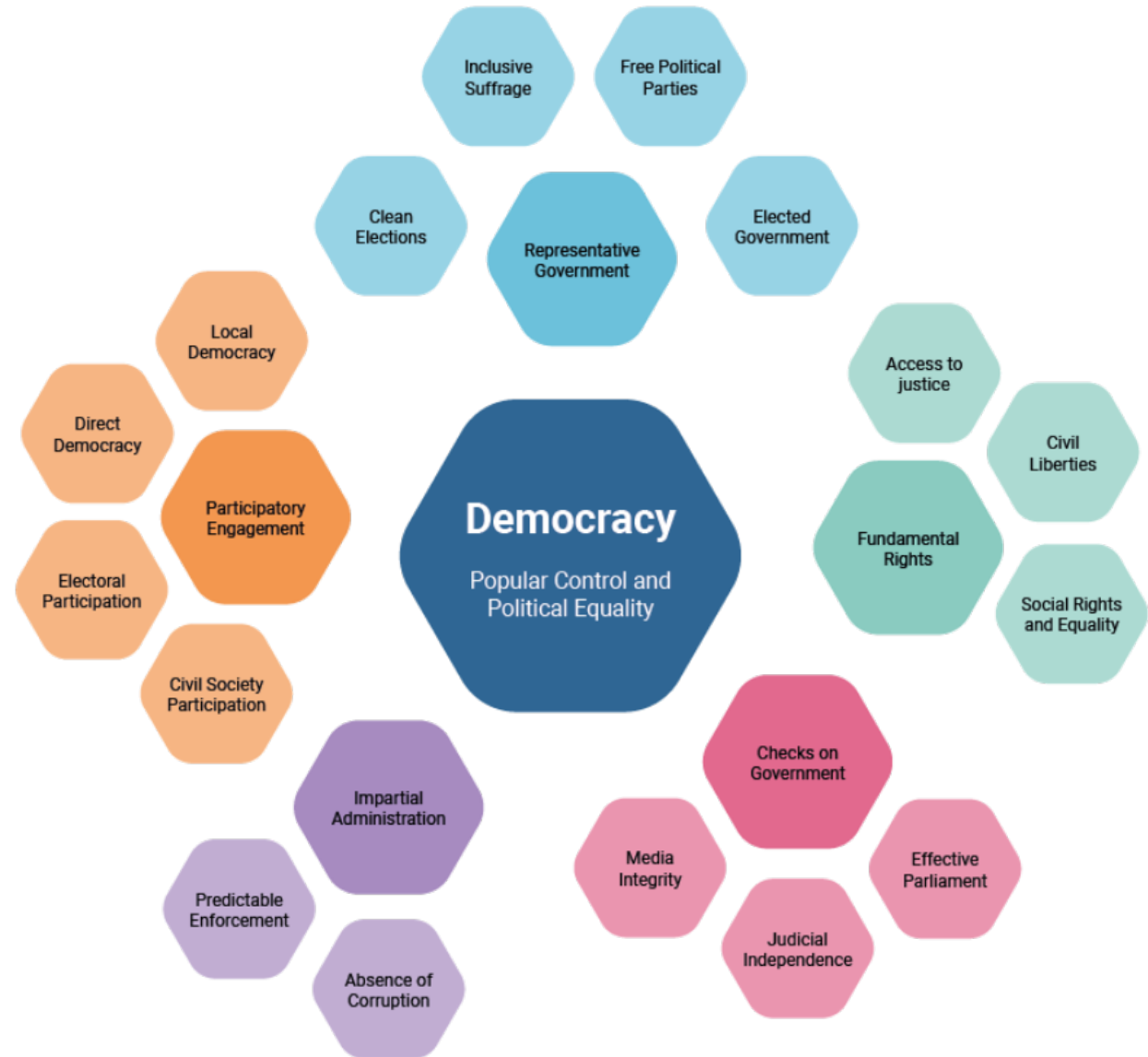
COUNTRY	LIBERAL DEMOCRACY INDEX (LDI)			ELECTORAL DEMOCRACY INDEX (EDI)			LIBERAL COMPONENT INDEX (LCI)			EGALITARIAN COMPONENT INDEX (ECI)			PARTICIPATORY COMPONENT INDEX (PCI)			DELIBERATIVE COMPONENT INDEX (DCI)		
	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-
Sweden	1	0,88	0,04	2	0,91	0,036	2	0,98	0,015	11	0,91	0,043	25	0,66	0,023	15	0,93	0,629
Denmark	2	0,88	0,042	1	0,91	0,038	1	0,98	0,014	2	0,97	0,024	7	0,71	0,014	5	0,97	0,643
Norway	3	0,86	0,044	4	0,9	0,04	4	0,96	0,017	1	0,97	0,025	28	0,65	0,018	1	0,99	0,635
Costa Rica	4	0,85	0,042	3	0,9	0,036	9	0,95	0,025	18	0,89	0,049	18	0,66	0,037 -1	7	0,96	0,63
New Zealand	5	0,84	0,045	6	0,89	0,039	10	0,95	0,026	21	0,89	0,057	5	0,73	0,035	38	0,84	0,629
Estonia	6	0,84	0,046	5	0,89	0,04	11	0,95	0,027	20	0,89	0,054	38	0,63	0,036	32	0,87	0,628
Switzerland	7	0,84	0,049	7	0,89	0,042	6	0,96	0,028	5	0,94	0,039	1	0,88	0,016	3	0,97	0,643
Finland	8	0,83	0,047	14	0,87	0,043	3	0,97	0,018	13	0,91	0,046	24	0,66	0,018	17	0,93	0,63
Germany	9	0,82	0,048	13	0,87	0,043	7	0,96	0,025	4	0,94	0,033	20	0,66	0,013	2	0,98	0,628
Ireland	10	0,82	0,05	9	0,88	0,043	14	0,93	0,032	16	0,89	0,051	21	0,66	0,041	11	0,94	0,641
Belgium	11	0,82	0,05	8	0,88	0,044	15	0,93	0,034	7	0,93	0,043	35	0,64	0,025	9	0,95	0,642
Portugal	12	0,81	0,047	10	0,88	0,041	18	0,92	0,031	26	0,85	0,061	39	0,63	0,038	31	0,88	0,634
Netherlands	13	0,81	0,049	16	0,86	0,046	8	0,95	0,024	10	0,91	0,044	48	0,61	0,038	6	0,97	0,638
Australia	14	0,81	0,05	20	0,85	0,046	5	0,96	0,018	27	0,85	0,059	23	0,66	0,043	23	0,91	0,631
Luxembourg	15	0,8	0,051	11	0,88	0,043	25	0,91	0,04	3	0,94	0,038	32	0,65	0,042	4	0,97	0,638

Linkki julkaisuun: [dr_2022.pdf \(v-dem.net\)](https://v-dem.net/dr_2022.pdf)

Tavat mitata demokratiaa vaihtelevat

Mitä mitataan?

- Demokratian määritelmät vaihtelevat eri indikaattoreissa
- Se heijastuu myös siihen, mitä mitataan ja mille annetaan painoarvoa
- Kuvassa IDEA-ajatuspajan tarkastelemat sektorit (perusoikeudet, edustuksellinen järjestelmä, hallinnon puolueettomuus, osallistuva Demokratia)

Suomen vaalitutkimuskonsortion demokratiaindikaattorit

- Vaalitutkimuskonsortion demokratiaindikaattorit (viimeisin vuodelta 2015)
  - **Äänestysaktiivisuus**
  - Kansalaisten kiinnostus politiikkaan
  - **Kansalaisten kokemus vaikuttamismahdollisuuksista**
    - Sisäinen kansalaispätevyys: missä määrin kokee ymmärtävänsä poliittisia prosesseja ja pystyvänsä osallistumaan niihin tehokkaasti (Suomessa alhainen)
    - Ulkoinen kansalaispätevyys: missä määrin kokee, että ääni kuuluu päätöksenteossa. (Suomessa alhainen)
  - Luottamus yhteiskunnan/poliittisiin instituutioihin
  - Tyytyväisyys demokratiaan

Linkki julkaisuun: [omso_56_2015_demokratiaindikaattorit.pdf \(valtioneuvosto.fi\)](#)

Sitran Demokratiaindikaattori

- Äänestysprosentti eduskuntavaalit
- Äänestysprosentti kuntavaalit
- Väestökyselyssä tunnistetut osallistumismallit
- Väestökyselyssä koetut vaikuttamisen mahdollisuudet kuntatasolla
- Väestökyselyssä koetut vaikuttamisen mahdollisuudet hyvinvointialueen tasolla
- Väestökyselyssä koetut vaikuttamisen mahdollisuudet valtakunnallisella tasolla
- Väestökyselyssä arvioitu viranhaltijoiden ja päättäjien toiminta osallistumisen lisäämiseksi
- Väestökyselyssä esitetty arvio omasta poliittisesta tietämyksestä
- Väestökyselyssä esitetty arvio osallistumisen kehittymisestä
- Päättäjien innostus edistää osallistumisen eri muotoja
- Päättäjien arvio kansalaisten roolin laajenemisesta päätöksenteossa
- Päättäjien arvio kuntansa asukkaiden valmiuksista osallistua nykyistä enemmän päätöksentekoon tai sen valmisteluun

	Äänestys- indeksi	Osallistumis- indeksi	Kokonais- indeksi
Helsingin kaupunki	67	48	57
Pohjanmaan hyvinvointialue	68	45	57
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	65	48	56
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	65	46	55
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	62	48	55
Pirkanmaan hyvinvointialue	64	46	55
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	62	48	55
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	63	47	55
Keski-Suomen hyvinvointialue	62	47	55
Satakunnan hyvinvointialue	63	46	55
Suomi	62	47	54
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	61	48	54
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	63	45	54
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	62	46	54
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	63	45	54
Kymenlaakson hyvinvointialue	60	48	54
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	60	47	54
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	62	45	53
Pohjois-Savon hyvinvointialue	59	47	53
Etelä-Savon hyvinvointialue	60	46	53
Lapin hyvinvointialue	60	46	53
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	58	47	53
Kainuun hyvinvointialue	56	45	51

n=4000 (kansalaiset) ja n=1189 (päättäjät)

Iso kysymys: indikaattoreiden kytkös toimenpiteisiin

Yhteenveto: Neljä nostoa

- KV-demokratiavertailuissa Suomi pärjää hyvin, joten demokratiaindikaattorit eivät ole toimineet samanlaisena keskustelun herättäjänä kuin monet muut kansainväliset vertailut (esim. koulutustason lasku)
- Demokratian mittaaminen tehdään pääosin kansallisen tasolla. Ei tuo riittäväällä tavalla esiin alueellisia tai paikallisia eroja, jotka voivat olla merkittäviä. Suomessakin huoli alueellisesta eriytymisestä noussut esiin.
- Demokratian mittaaminen on vaikeaa. Poliittisen osallistumisen keinovalikoiman laajentuminen haastaa perinteiset mittarit, jotka keskittyvät lähinnä institutionaaliseen osallistumiseen (vaalit).
- Demokratiaindikaattoreiden kytkentä toimenpiteisiin on jäänyt ohueksi. Miten laajemmat yhteiskunnalliset hyödyt saataisiin näkyviin?

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

